

Predsednik Republike Srbije, Gospodin Tomislav Nikolić

Predsednik Vlade Republike Srbije, Gospodin Aleksandar Vučić

Srpska Akademija nauka i umetnosti, Predsednik dr Nikola Hajdin

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Ministar dr Srđan Verbić

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, Ministarka dr Kori Udovički

Kancelarija za ljudska i manjinska prava, direktorka Suzana Paunović

Predmet: Dopis organizacija sa vlaškim odnosno rumunskim predznakom povodom opstrukcije uvođenja nastave na rumunskom jeziku i politizacije pitanja jezika Vlaha severoistočne Srbije

Poštovani,

Obraćamo vam se u ime organizacija koje se već dugi niz godina bave očuvanjem i unapređenjem etničkog identiteta Vlaha (kako se češće nazivaju pripadnici naše zajednice na srpskom jeziku), odnosno Rumuna (kako sebe, na svom maternjem jeziku, nazivaju pripadnici naše zajednice).

Povod našeg obraćanja je opstrukcija uvođenja nastave na rumunskom jeziku kao i grubo kršenje kulturne autonomije kroz politizaciju pitanja jezika Vlaha severoistočne Srbije.

Nesporna je činjenica da na prostoru severoistočne Srbije živi brojna populacija govornika banatskog, odnosno oltenskog narečja rumunskog jezika za koji se, posebno u široj javnosti, popularno koristi termin „vlaški jezik“.

Takođe je poznato da rasprostranjenost pomenutih narečja kod nas, u geografskom smislu, predstavlja prirodni nastavak narodnih govora sa području Banata i Oltenije u susednoj Rumuniji.

Spletom istorijskih okolnosti, na koje, na žalost, nismo mogli sami da utičemo, pripadnici naše zajednice su u prošlosti bili lišeni prava na učenje maternjeg jezika u školskom sistemu Republike Srbije, što se svrstava u kršenje najelementarnijih prava jednog naroda.

Sve do demokratskih promena u Srbiji, našoj zajednici je bio uskraćen status nacionalne manjine, koji se smatra osnovnim preduslovom za očuvanje etničkog identiteta jednog naroda. Iako je našoj zajednici u međuvremenu formalno priznat status manjinskog naroda, u praksi se čini sve kako bi se sprečilo korišćenje prava koja iz toga proizilaze.

Moto svih tih zakulisnih radnji je „čuvanja nacionalnih interesa u ovom delu Srbije“, odnosno „sprečavanja novog Kosova u Timočkoj krajini“.

Naš prvi pokušaj davanja prilike pripadnicima naše zajednice da u školi, makar fakultativno, pohađaju časove maternjeg – rumunskog jezika, datira iz septembra 2009. godine.

Iako smo dobili početnu saglasnost Ministarstva prosvete i tadašnjeg ministra Žarka Obradovića, ovaj pokušaj neslavno završava uz izgovor koji bi mogao da se svrsta u rubriku verovali ili ne: „Potpisi zainteresovanih roditelja su se zagubili u Ministarstvu prosvete!!!“.

Nakon ovoga je usledilo još skandaloznije obrazloženje samog ministra Obradovića da do nastave na rumunskom jeziku u istočnoj Srbiji nije došlo zbog navodne „nedovoljne zainteresovanosti učenika i njihovih roditelja“.

Sličan epilog imali su i svi naredni pokušaji od kojih je možda najzanimljiviji onaj iz 2013. godine. Naime, u cilju ustanovljavanja stvarnog broja zainteresovanih za učenje rumunskog

jezika, Ministarstvo prosvete Republike Srbije, pod pritiskom OEBS-a i drugih institucija Evropske Unije, marta meseca 2013. godine sprovodi anketu na području Školske uprave Zaječar. Broj od 1617 zainteresovanih pokazao je sve drugo osim da u ovom delu Srbije „ne postoji dovoljan broj zainteresovanih za učenje rumunskog jezika“.

Medjutim, ni broj od 1617 prijavljenih u martu, nije sprečio službenike resornog ministarstva u Beogradu da istraju u prikazivanju navodne „nedovoljne zainteresovanosti“. Septembra iste godine radi se ponovo anketa koja, iz nama nepoznatih razloga, izuzima školsku upravu u Požarevcu.

I pored gotovo prepolovljenog broja zainteresovanih, 843 prijavljenih na području Školske uprave Zaječar nikako se nisu uklapali u šemu o navodnoj „slaboj zainteresovanosti“.

Usledio je nov izum koji je po cinizmu nadmašio sve dosadašnje pokušaje prikrivanja činjeničnog stanja. Prilikom ponovnog popunjavanja anketnog listića, roditelji đaka morali su da biraju između izbornog predmeta „Od igračke do računara“ za učenike od 1.-4. razreda i „Informatike“ (predmet koji je u višim razredima obavezan i ne može se svrstati u grupu izbornih predmeta) s jedne strane i „rumunski jezik sa elementima nacionalne kulture“ s druge strane.

Svakako da su u eri kompjutera i informatičkog društva, mnogi roditelji davali su prednost predmetu koji bi njihovoj deci pomogao u sticanju predznanja u ovoj važnoj oblasti a na uštrb učenja maternjeg jezika.

Nikad kraja opstrukciji. Anketni listići, sami po sebi, nisu bili merodavni pokazatelji zainteresovanosti, pa su u pojedinim školama za roditelje đaka organizovani roditeljski sastanci na kojima su, uz lažni patriotizam i kafanske demagogije, između ostalog podsećani na Kosovo i „opasnost“ od njegovog ponavljanja u istočnoj Srbiji.

Ne čudi, naravno, što su mnogi od roditelja nakon brižljivo režiranih sastanaka odustajali od prvobitne namere da decu upišu na dopunsku nastavu učenja maternjeg jezika. One najhrabrije koji su se, i pored svega, odlučili za časove rumunskog jezika sa elementima nacionalne kulture čekala je još jedna prepreka. Pomeranje nastave u kasne večernje sate, te grupisanja đaka u jednu školu, kako bi bukvalno morali da idu sa jednog na drugi kraj grada, dovodilo je čak i one najupornije u dilemu vredi li dalje nastaviti.

Takodje, daje se još jedno neutemeljeno obrazloženje o „nedostatku kadrova“ za predavanje izbornog predmeta rumunski jezik sa elementima nacionalne kulture, što je dovelo do odsustva nastave u onim mestima gde je zabeležena prilična zainteresovanost.

Paralelno sa neviđenom opstrukcijom i pokušajem po svaku cenu sprečavanja uvođenja nastave na rumunskom jeziku, radi se na standardizaciji tzv. „vlaškog jezika“.

Nacionalni savet Vlaške nacionalne manjine, preuzet od strane partija većinskog naroda mimo konsultovanja stručne javnosti, podržan od svojih partijskih centrala, kreće u „standardizaciju“ takozvanog „vlaškog jezika i pisma“.

Da stvar bude grotesknija, ovaj „poduhvat bez presedana“ potpisuju ljudi koji su po struci ginekolozi, nastavnici fizike i razredne nastave.

Svesno zaobilazeći važeću proceduru i kriterijume, Ministarstvo prosvete Republike Srbije odobrava tzv. „udžbenike“ koji predstavljaju svojevrsno ruglo iz kojih, između ostalog, đaci mogu da uče kako je „vlaški jezik samo jedan slovenski dijalekat“.

O kakvoj se ujdurmi, zapravo, radi, najbolje svedoči činjenica da je akreditacije budućim predavačima tzv. „vlaškog govora“, izdavala jedna nevladina organizacija i to nakon nakon seminara održanih u jednoj negotinskoj piceriji.

Valja, svakako, napomenuti da je jedan od predavača na pomenutom seminaru bio Siniša Čelojević, po struci lekar-ginekolog.

Naravno, sve aktivnosti vezane za navodnu „standardizaciju“ i uvođenje tzv. „vlaškog govora“ u školski sistem Srbije, bile su adekvatno medijski praćene uz suptilno ili otvoreno hrabrenje roditelja da upišu svoju decu na časove nepostojećeg jezika.

Kampanji opstruisanja nastave na rumunskom jeziku u korist uvođenja časova na tzv. „vlaškom“, aktivno su se uključili i direktori pojedinih škola u Borskom, Zaječarskom, Pomoravskom i Braničevskom okrugu.

Na ovaj način je legitimna težnja jednog naroda, da kroz školski sistem Srbije sačuva i unapredi svoj maternji jezik, dovedena do apsurdna.

Mi, predstavnici dole potpisanih organizacija, od vlade Republike Srbije tražimo:

- a) prestanak opstrukcije i uvođenje dopunske nastave na rumunskom jeziku u skladu sa zaključcima navedenih u Protokolu međudržavnih komisija Rumunije i Srbije potpisanog u Briselu 1. marta 2012. godine
- b) pokretanje istrage i pozivanje na odgovornost svih onih koji su na bilo koji način bili umešani u opstrukciju uvođenja nastave na rumunskom jeziku u škole u severoistočnoj Srbiji
- c) depolitizaciju i departizaciju pitanja jezika kojim govore Vlasi severoistočne Srbije
- d) uključivanje i neminovnu arbitražu stručne javnosti po pitanju jezika i etničkog identiteta Vlaha severoistočne Srbije
- e) Uvodjenje učenja nacionalne istorije i kulture Vlaha u nastavni program za svu decu koja pohađaju nastavu na teritoriji nastanjenoj pripadnicima naše zajednice.

u Boru 31.08.2014.

S poštovanjem,

Ariadnae Filum- Društvo za kulturu Vlaha-Rumuna Severoistočne Srbije

Udruženje roditelja koji žele da im deca uče rumunski jezik

Vlaška Narodna Stranka

Rumunski pravoslavni protoprezviterat Priobalne Dakije

Društvo Rumuna-Vlaha "Traian"

Odbor za ljudska prava-Negotin

Društvo za očuvanje jezika,kulture i religije Rumuna-Vlaha iz Pomoravlja

Udruženje pravoslavnih žena „Sfânta Maxima“

